

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

EL

ECB-PUBLIC

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 4ης Απριλίου 2018

σχετικά με τη δημιουργία πλαισίου τιτλοποιήσεων

(CON/2018/16)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 3 Ιανουαρίου 2018 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών της Κύπρου για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με σχέδιο νόμου περί τιτλοποιήσεων (εφεξής το «σχέδιο νόμου»). Στις 22 Φεβρουαρίου 2018 το Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε νέο αίτημα για τη διατύπωση γνώμης επί αναθεωρημένου κειμένου του σχεδίου νόμου.

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και στην τρίτη και έκτη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου¹, καθώς το σχέδιο νόμου αφορά την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και τους κανόνες που εφαρμόζονται στους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, εφόσον επηρεάζουν σημαντικά τη σταθερότητα χρηματοδοτικών οργανισμών και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

- 1.1 Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η θέσπιση πλαισίου τιτλοποιήσεων στην Κύπρο για τη διευκόλυνση της δευτερογενούς αγοράς δανείων, η οποία με τη σειρά της μπορεί να συμβάλει στη μείωση των υψηλών επιπέδων μη εξυπηρετούμενων δανείων των κυπριακών τραπεζών. Το σχέδιο νόμου αναθέτει στην ΚΤΚ την εξουσία ρύθμισης και εποπτείας του πλαισίου τιτλοποιήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς τιτλοποιήσεων στην Κύπρο.
- 1.2 Ειδικότερα, με το σχέδιο νόμου θεσπίζεται η διαδικασία βάσει της οποίας κάθε μεταβιβάζουσα οντότητα θα πρέπει να γνωστοποιεί στην ΚΤΚ την πρόθεσή της να προβεί σε τιτλοποίηση. Το σχέδιο νόμου ορίζει ότι η οντότητα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση (ΟΕΣΤ) την οποία συστήνει η μεταβιβάζουσα οντότητα μπορεί να αρχίσει τις δραστηριότητές της ως όχημα τιτλοποίησης μόνο εφόσον η τελευταία γνωστοποιήσει γραπτώς στην ΚΤΚ την πρόθεσή της να προβεί σε μία ή περισσότερες πράξεις τιτλοποίησης και υποβάλει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του σχεδίου νόμου.

¹ Απόφαση 98/415/ΕΚ, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

- 1.3 Στην περίπτωση της παραδοσιακής τιτλοποίησης η γνωστοποίηση στην ΚΚΤ πρέπει να συνοδεύεται από τις απαιτούμενες πληροφορίες τις οποίες υποβάλλει η μεταβιβάζουσα οντότητα και οι οποίες επιτρέπουν στην ΚΤΚ να αξιολογήσει αν ο διαχειριστής της ΟΕΣΤ διαθέτει επαρκείς πόρους για την άσκηση των δραστηριοτήτων του και αν επιτυγχάνεται ορθή και συνετή διαχείριση της ΟΕΣΤ. Σε αυτές περιλαμβάνονται το ποσό και το είδος των πιστωτικών διευκολύνσεων που πρόκειται να τιτλοποιηθούν, η δομή της τιτλοποίησης και οι όροι έκδοσης των σχετικών χρηματοοικονομικών μέσων από την ΟΕΣΤ. Στην περίπτωση της σύνθετης τιτλοποίησης η γνωστοποίηση στην ΚΤΚ πρέπει να συνοδεύεται από τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του σχεδίου νόμου ή τυχόν οδηγιών που η ίδια εκδίδει δυνάμει αυτού.
- 1.4 Η ΚΤΚ θα αξιολογεί τις πληροφορίες που λαμβάνει με γνώμονα την ομαλή λειτουργία της αγοράς τιτλοποιήσεων στην Κύπρο και την τήρηση των διατάξεων του σχεδίου νόμου και τυχόν οδηγιών ή κατευθυντήριων γραμμών που εκδίδονται δυνάμει αυτού. Εντός είκοσι ημερών από την περιέλευση της γνωστοποίησης στην ΚΤΚ αυτή οφείλει να ενημερώνει τη μεταβιβάζουσα οντότητα ως προς την απόφασή της να αντιπαχθεί ή όχι στην τιτλοποίηση. ΟΕΣΤ που δεν αρχίζει να λειτουργεί εντός είκοσι τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω απόφασης από την ΚΤΚ υποχρεούται να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία γνωστοποίησης και να επανυποβάλει όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες.
- 1.5 Για τους σκοπούς του σχεδίου νόμου μεταβιβάζουσες οντότητες μπορούν να είναι μόνον πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα και εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων². Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου η μεταβιβάζουσα οντότητα οφείλει, τουλάχιστον σαράντα πέντε ημέρες πριν από τη μεταβίβαση χρηματοδοτικών ανοιγμάτων σε ΟΕΣΤ, να ενημερώνει σχετικά τους υποκείμενους δανειολήπτες, τους παρόχους εξασφαλίσεων και τους εγγυητές.
- 1.6 Το σχέδιο νόμου ορίζει ότι, όταν η μεταβιβάζουσα οντότητα αποτελεί πιστωτικό ίδρυμα και υφίσταται ήδη ή γεννάται κατά την τιτλοποίηση δικαίωμα συμψηφισμού των υποκείμενων ανοιγμάτων με πιστωτικά υπόλοιπα που ο υποκείμενος δανειολήπτης τηρεί στο ίδιο ίδρυμα, οι όροι σύστασης της τιτλοποίησης θα πρέπει να περιλαμβάνουν σχετικές διατάξεις. Το σχέδιο νόμου απαριθμεί σειρά μέτρων περιστολής τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται στις περιπτώσεις που υφίσταται ήδη δικαίωμα συμψηφισμού ή γεννάται κατά την τιτλοποίηση. Επίσης, ορίζει ότι με τη μεταβίβαση των ανοιγμάτων στην ΟΕΣΤ η τελευταία υποκαθιστά τη μεταβιβάζουσα οντότητα στο σύνολο των δικαιωμάτων από τις εξασφαλίσεις που έχουν συσταθεί υπέρ αυτής για σκοπούς διασφάλισης της αποπληρωμής των ανοιγμάτων. Η ΟΕΣΤ, στην οποία περιέρχεται το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της μεταβιβάζουσας οντότητας, διατηρεί και τη σειρά προτεραιότητας της τελευταίας σε σχέση τόσο με τα ανοίγματα όσο και με τις εξασφαλίσεις.
- 1.7 Το σχέδιο νόμου περιέχει διατάξεις για την πραγματική πώληση ανοιγμάτων στην ΟΕΣΤ. Συγκεκριμένα, προβλέπει ότι η μέθοδος μεταβίβασής τους συμφωνείται μεταξύ μεταβιβάζουσας οντότητας και ΟΕΣΤ και ότι η μεταβίβαση καθίσταται τελεσίδικη, ανέκκλητη και δεσμευτική με την ικανοποίηση των όρων της συμφωνίας. Παρέχει ακόμη στη μεταβιβάζουσα οντότητα τη

² Για τους σκοπούς του σχεδίου νόμου ως «εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων» νοείται εταιρεία που έχει συσταθεί στην Κύπρο και στην οποία παραχωρήθηκε άδεια από την ΚΤΚ δυνάμει του περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου 169(I) του 2015.

- δυνατότητα μεταβίβασης ανοιγμάτων μέσω εμπιστεύματος και διευκρινίζει ότι τυχόν κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας κατ' αυτής δεν επηρεάζει την ΟΕΣΤ, ούτε τα δικαιώματα ή τα ανοίγματά της.
- 1.8 Το σχέδιο νόμου παρέχει στις ΟΕΣΤ το δικαίωμα να λαμβάνουν πιστωτικές διευκολύνσεις και να εκδίδουν χρηματοοικονομικά μέσα. Τα χρηματοοικονομικά μέσα μπορούν να προσφέρονται σε επαγγελματίες πελάτες ή να εισάγονται προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης.
- 1.9 Το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι η ΟΕΣΤ διορίζει διαχειριστή για την καθημερινή διαχείριση των τιτλοποιημένων ανοιγμάτων βάσει των όρων της σύμβασης διαχείρισης. Πριν από την ανάληψη της διαχείρισης των ανοιγμάτων και εν όψει της ανάγκης δέουσας αξιολόγησής τους ο διαχειριστής μπορεί να αιτείται και να λαμβάνει από τη μεταβιβάζουσα οντότητα τις πληροφορίες που κρίνει αναγκαίες. Σε περίπτωση διορισμού διαχειριστή άλλου από τη μεταβιβάζουσα οντότητα, οι υποκείμενοι δανειολήπτες και εγγυητές θα πρέπει να ενημερώνονται το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία διορισμού. Καθήκοντα διαχειριστή μπορούν να αναλαμβάνουν πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα, εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων ή εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που έχουν συσταθεί στην Κύπρο. Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης θα πρέπει να αιτούνται τη χορήγηση άδειας άσκησης της δραστηριότητας διαχειριστή από την ΚΤΚ σύμφωνα με το σχέδιο νόμου. Το σχέδιο νόμου προβλέπει τις σχετικές διαδικασίες χορήγησης, αναστολής και ανάκλησης της ως άνω άδειας. Μεταβολές ουσίας οι οποίες επηρεάζουν πληροφορίες ή έγγραφα που υποβάλλονται στην ΚΤΚ βάσει της συγκεκριμένης διαδικασίας, καθώς και περιπτώσεις διορισμού μέλους διοικητικού οργάνου αδειοδοτημένου διαχειριστή και αύξησης ή μείωσης δικαιωμάτων ειδικής συμμετοχής στην ιδιοκτησιακή δομή του, θα πρέπει να γνωστοποιούνται στην ΚΤΚ και, εφόσον απαιτείται, να εγκρίνονται από αυτή.
- 1.10 Το σχέδιο νόμου παρέχει στην ΚΤΚ την εξουσία να εποπτεύει τις δραστηριότητες των ΟΕΣΤ και των διαχειριστών. Εν προκειμένω θεσπίζει απαιτήσεις που αφορούν την αξιολόγηση της διοίκησης και των επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών των διαχειριστών, προβλέπει την υποχρέωση των ΟΕΣΤ και των διαχειριστών να υποβάλλουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις στην ΚΤΚ και το δικαίωμα της τελευταίας να διεξάγει έρευνες στις εγκαταστάσεις και να αποκτά πρόσβαση σε βιβλία και αρχεία τους. Τέλος, περιέχει διατάξεις σχετικά με τα καθήκοντα εμπιστευτικότητας της ΚΤΚ, καθώς και με τα εποπτικά μέτρα και τις κυρώσεις που αυτή μπορεί να επιβάλλει στις ΟΕΣΤ και τους διαχειριστές.
- 1.11 Το σχέδιο νόμου προβλέπει τη συμμετοχή της ΚΤΚ στην εκκαθάριση των ΟΕΣΤ, εξαρτώντας την εκούσια εκκαθάρισή τους από την προηγούμενη έγκριση της ΚΤΚ και παρέχοντας στην τελευταία το δικαίωμα να αιτείται κίνηση της διαδικασίας εκκαθάρισης και διορισμού εκκαθαριστή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.
- 1.12 Το σχέδιο νόμου παρέχει στην ΚΤΚ την εξουσία να εκδίδει οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές και να ρυθμίζει, μεταξύ άλλων: α) τη διαδικασία αδειοδότησης των διαχειριστών· β) τα κριτήρια αξιολόγησης της ικανότητας και καταλληλότητας των μετόχων, των μελών του διοικητικού οργάνου, των επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών των διαχειριστών και των ΟΕΣΤ· γ) την εσωτερική οργάνωση και διακυβέρνηση των διαχειριστών· δ) τα εποπτικά ή λοιπά τέλη που η ίδια

μπορεί εκάστοτε να καθορίζει· και ε) τις πληροφορίες που απαιτούνται στην περίπτωση των σύνθετων τιτλοποιήσεων.

- 1.13 Το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου περιορίζεται στην τιτλοποίηση πιστωτικών διευκολύνσεων ή άλλης μορφής απαιτήσεων ή/και ανοιγμάτων που προέρχονται ή αποκτώνται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω ιδρύματα ή οι εταιρείες εποπτεύονται από αρμόδια αρχή. Εν προκειμένω ο όρος «αρμόδια αρχή» περιλαμβάνει την ΚΤΚ και, στην περίπτωση υποκαταστημάτων πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος, την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής.

2. Αντικείμενο της γνώμης

Η παρούσα γνώμη επικεντρώνεται στην εξέταση: 1) ειδικών πτυχών του νεοθεσπιζόμενου πλαισίου τιτλοποιήσεων (παράγραφος 3.1)· και 2) των νέων καθηκόντων που ανατίθενται στην ΚΤΚ υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά το άρθρο 123 της Συνθήκης (παράγραφος 3.2).

3. Παρατηρήσεις

3.1 *Ειδικές πτυχές του νεοθεσπιζόμενου πλαισίου τιτλοποιήσεων*

- 3.1.1 Η ΕΚΤ εκφράζει το έντονο ενδιαφέρον της για την τόνωση της ευρωπαϊκής αγοράς τιτλοποιήσεων κατά τρόπο βιώσιμο. Οι τιτλοποιήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τον μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, καθώς συνιστούν μορφές χρηματοδότησης που βασίζονται σε στοιχεία ενεργητικού και παρέχουν τη δυνατότητα διοχέτευσης ροών πίστωσης προς την πραγματική οικονομία και μεταβίβασης των κινδύνων. Μια υγιής ευρωπαϊκή αγορά τιτλοποιήσεων είναι σημαντική για την καλή λειτουργία των κεφαλαιακών αγορών στην Ένωση. Ιδίως σε συνθήκες περιορισμένης ικανότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων να δανειοδοτούν την πραγματική οικονομία οι τιτλοποιήσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως νέα πηγή χρηματοδότησης, αποδεσμεύοντας κεφάλαια για σκοπούς δανεισμού. Η ΕΚΤ διαθέτει σημαντική εμπειρία στο πεδίο των τιτλοποιήσεων μέσω των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Δεδομένων των καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και των μακροπροληπτικών καθηκόντων της, η ίδια έχει συμμετάσχει ενεργά στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις κανονιστικές πρωτοβουλίες για τις τιτλοποιήσεις, στο πλαίσιο της οποίας επεσήμανε τα οφέλη των εύρωστων αγορών τιτλοποιήσεων, πρότεινε τη διαφοροποίηση στην κεφαλαιακή μεταχείριση των τιτλοποιήσεων και υποστήριξε τη διαμόρφωση ενός συνετού πλαισίου για απλές, διαφανείς και τυποποιημένες τιτλοποιήσεις σε επίπεδο Ένωσης³.
- 3.1.2 Η ΕΚΤ επικροτεί τη θέσπιση του πλαισίου τιτλοποιήσεων στην Κύπρο ως μέσου που μπορεί να καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική μεταβίβαση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, θέτοντάς τα εκτός του ισολογισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων. Εξεταζόμενη από την άποψη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας η παρουσία σημαντικών όγκων τέτοιων δανείων στους

³ Βλ. παραγράφους 2.1 έως 2.3 της γνώμης CON/2016/11.

ισολογισμούς των πιστωτικών ιδρυμάτων μειώνει την ικανότητα των τελευταίων να διαδραματίσουν ρόλο παρόχων πίστωσης στην πραγματική οικονομία και παρακωλύει την επιχειρησιακή ευελιξία και την κερδοφορία εν γένει του τραπεζικού τομέα, στοιχεία που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική λειτουργία του. Αυτό καθ' εαυτό το σχέδιο νόμου μπορεί να επηρεάσει θετικά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα εφόσον πρόκειται να οδηγήσει σε μεταβίβαση των κινδύνων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια, θέτοντάς τα εκτός των ισολογισμών των πιστωτικών ιδρυμάτων⁴. Εξάλλου, αναθέτοντας στην ΚΤΚ κανονιστική και εποπτική εξουσία επί της δραστηριότητας τιτλοποίησης των μεταβιβαζουσών οντοτήτων, διαχειριστών και ΟΕΣΤ, το σχέδιο νόμου σκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης της συγκεκριμένης δραστηριότητας και, γενικότερα, στη διαφύλαξη της αποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς τιτλοποιήσεων στην Κύπρο.

- 3.1.3 Η ΕΚΤ επισημαίνει τις διατάξεις του σχεδίου νόμου που υποχρεώνουν τις μεταβιβάζουσες οντότητες σε γνωστοποίηση των τιτλοποιήσεων στην ΚΤΚ.⁵ Εν προκειμένω ενδείκνυται να διευκρινιστεί αν αυτή η υποχρέωση γνωστοποίησης πρόκειται να έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις ΟΕΣΤ που έχουν συσταθεί από πρόσωπο διαφορετικό από τη μεταβιβάζουσα οντότητα η οποία σκοπεύει να προβεί στην τιτλοποίηση.
- 3.1.4 Η ΕΚΤ επιθυμεί να εκφράσει τους προβληματισμούς της ως προς την εξουσία της ΚΤΚ να αντιπάσσει εκ των προτέρων σε ορισμένη τιτλοποίηση, σημειώνοντας, αφενός, ότι αυτό δεν συνηγείται στις ευρωπαϊκές αγορές τιτλοποιήσεων και, αφετέρου, ότι δεν αποσαφηνίζεται ο λόγος ανάθεσης της συγκεκριμένης εξουσίας στην ΚΤΚ. Ειδικότερα, η διάταξη του σχεδίου νόμου που υποχρεώνει την ΚΤΚ να εξετάζει αν η τιτλοποίηση επηρεάζει την ομαλή λειτουργία της σχετικής αγοράς στην Κύπρο φαίνεται μάλλον ασαφής και θα ήταν χρήσιμη η αποσαφήνισή της. Η ΕΚΤ σημειώνει επίσης ότι σκοπός των διατάξεων του σχεδίου νόμου που αφορούν τις διαδικασίες γνωστοποίησης μπορεί να είναι η διευκόλυνση της ΚΤΚ στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης συγκεκριμένων υπόχρεων οντοτήτων, π.χ. των ΟΕΣΤ και διαχειριστών, με τις οικείες κανονιστικές απαιτήσεις. Εάν όντως αυτός είναι ο σκοπός, η ΕΚΤ προτείνει να διευκρινιστεί στο σχέδιο νόμου ότι η υποβολή των εγγράφων και στοιχείων αφορά τις κανονιστικές αυτές απαιτήσεις και ότι η μη συμμόρφωση των εν λόγω οντοτήτων με τις συγκεκριμένες διατάξεις μπορεί να οδηγήσει σε άρνηση της ΚΤΚ να τους χορηγήσει άδεια προκειμένου να προβούν σε τιτλοποίηση. Η διευκρίνιση αυτή θα μειώσει τις πιθανότητες ασαφειών στην αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων κάθε περίπτωσης τιτλοποίησης. Σε περίπτωση που η υπό εξέταση διάταξη διατηρηθεί, και δεδομένου ότι το σχέδιο νόμου πρόκειται να έχει εφαρμογή και σε τιτλοποιήσεις που πραγματοποιούνται από πιστωτικά ιδρύματα άμεσα εποπτευόμενα από την ΕΚΤ, είναι αναγκαίο να αποφευχθεί τυχόν αλληλεπικάλυψη μεταξύ των αρμοδιοτήτων της τελευταίας και της ΚΤΚ. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι σκοπός της αιτούσας αρχής είναι πράγματι να περιορίσει τον ρόλο της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου σε θέματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ. Θα πρέπει επομένως να διευκρινιστεί ότι αποκλείεται η αλληλεπικάλυψη μεταξύ του κριτηρίου που αφορά την ομαλή λειτουργία της αγοράς τιτλοποιήσεων στην Κύπρο και

⁴ Βλ. παράγραφο 3.2.1 της γνώμης CON/2016/17 και παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2015/45.

⁵ Βλ. άρθρα 5, 6 και 7 του σχεδίου νόμου.

των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶ που αφορούν, παραδείγματος χάριν, την αξιολόγηση του αν η μείωση ανοίγματος σταθμισμένου ως προς τον κίνδυνο μέσω της τιτλοποίησης δικαιολογεί τη μεταβίβαση του πιστωτικού κινδύνου σε τρίτους.

Η αιτούσα αρχή θα μπορούσε να εξετάσει εκτενέστερα τις πρακτικές πτυχές της ανάθεσης αυτής της εξουσίας στην ΚΤΚ προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν λειτουργεί αποτρεπτικά όσον αφορά τη δραστηριότητα τιτλοποίησης. Παραδείγματος χάριν, η υφιστάμενη διατύπωση του σχεδίου νόμου αφήνει να εννοηθεί ότι η μεταβιβάζουσα οντότητα θα μπορούσε να κινήσει διαδικασία τιτλοποίησης και να επιβαρυνθεί με νομικά έξοδα και έξοδα παροχής συμβουλών πριν καν γνωστοποιήσει στην ΚΤΚ τη σχετική πρόθεσή της και της υποβάλει τις απαιτούμενες πληροφορίες. Εξάλλου, η υποχρέωση της ΚΤΚ, κατά το άρθρο 5 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου, να αξιολογεί την ικανότητα ορισμένου διαχειριστή να ασκεί τις δραστηριότητές του φαίνεται περιττή, δεδομένου ότι το σχέδιο νόμου περιέχει άλλες διατάξεις που απαιτούν την αδειοδότηση του διαχειριστή από την ίδια την ΚΤΚ. Συνεπώς δεν καθίσταται σαφές σε τι ακριβώς θα συνίστατο η πρόσθετη προϋπόθεση αξιολόγησης της ικανότητας του διαχειριστή κατά το άρθρο 5 του σχεδίου νόμου.

- 3.1.5 Η θέσπιση υποχρέωσης της μεταβιβάζουσας οντότητας να ενημερώνει τους υποκείμενους δανειολήπτες, τους παρόχους εξασφαλίσεων και τους εγγυητές σαράντα πέντε ημέρες πριν από την προτεινόμενη μεταβίβαση των δανείων σε ΟΕΣΤ προβληματίζει⁷. Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι μια τέτοια υποχρέωση δεν συνάδει με τη συνήθη πρακτική που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη με τα οποία η ΕΚΤ διαθέτει εμπειρία σε θέματα τιτλοποιήσεων εξυπηρετούμενων περιουσιακών στοιχείων μέσω πραγματικής πώλησης. Τα εξυπηρετούμενα περιουσιακά στοιχεία που τιτλοποιούνται μέσω πραγματικής πώλησης είναι εξ ορισμού ελεύθερα μεταβιβάσιμα και με βάση την εμπειρία της ΕΚΤ η μεταβίβασή τους γίνεται «σιωπηλά», υπό την έννοια ότι δεν γνωστοποιείται στους δανειολήπτες. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα της τιτλοποίησης έγκειται κατά μείζονα λόγο στη δυνατότητα μεταβίβασης μεγάλων χαρτοφυλακίων ανοιγμάτων που συχνά αφορούν χιλιάδες δανειολήπτες, χωρίς τα διοικητικά έξοδα που συνεπάγεται η ειδοποίησή τους δι' αλληλογραφίας ως προϋπόθεση του νομίμου της μεταβίβασης. Ο δανειολήπτης συνήθως ειδοποιείται μόνον σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας ή άλλου σοβαρού πιστωτικού γεγονότος που πλήττει τη μεταβιβάζουσα οντότητα. Η θέσπιση υποχρέωσης γνωστοποίησης θα επιβάρυνε υπερβολικά και άσκοπα τις μεταβιβάζουσες οντότητες όσον αφορά στην οργάνωση των λειτουργιών και τη διαχείριση των πόρων τους, ενώ ενέχει και τον κίνδυνο δημιουργίας εμποδίων στην ομαλή διεκπεραίωση των τιτλοποιήσεων.

Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η εισαγωγή αυτής της υποχρέωσης στο σχέδιο νόμου σκοπό έχει να αντικατοπτρίσει παρόμοια διάταξη του κυπριακού νόμου 169(I)/2015 περί αγοραπωλησίας πιστωτικών διευκολύνσεων και για συναφή θέματα⁸, ο οποίος, σε αντίθεση με το σχέδιο νόμου,

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

⁷ Βλ. άρθρο 16 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου.

⁸ Ο περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2015 (169(I)/2015).

παρέχει ρητά σε δανειολήπτες και εγγυητές το δικαίωμα υποβολής πρότασης εξαγοράς της πιστωτικής διευκόλυνσης. Πάντως, στην περίπτωση που οι δανειολήπτες υπό τιτλοποίηση δανείων επιθυμούν προσαρμογή της ρύθμισης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών τους λόγω της τιτλοποίησης, περιλαμβανομένης της πρόωρης αποπληρωμής των δανείων τους, θα μπορούσαν κατ' αρχήν να το επιτύχουν και μετά την τιτλοποίηση, στο μέτρο που το επιτρέπουν οι οικείες δανειακές συμβάσεις. Επομένως, η πρόβλεψη συντομότερης προθεσμίας προειδοποίησης ή ακόμη και εκ των υστέρων κοινοποίησης με δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα της Κύπρου, όπως π.χ. προβλέπει ο ιταλικός νόμος του 1999 περί τιτλοποιήσεων και, συγκεκριμένα, το άρθρο 4 παράγραφος 2 αυτού⁹, θα μπορούσε να αποτελέσει εναλλακτική λύση. Τούτο θα μπορούσε να συνδυαστεί με την παροχή σε κάθε δανειολήπτη του δικαιώματος να λαμβάνει, κατόπιν αιτήματος, τις πληροφορίες του άρθρου 16 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου.

- 3.1.6 Πέραν των ανωτέρω, η πρόβλεψη συντομότερης προθεσμίας προειδοποίησης ή υποχρέωσης εκ των υστέρων κοινοποίησης θα εξυπηρετούσε καλύτερα την τιτλοποίηση εμπορικών απαιτήσεων και απαιτήσεων από πιστωτικές κάρτες, οι οποίες έχουν κατά κανόνα διάρκεια μικρότερη των τριάντα ημερών. Η προθεσμία προειδοποίησης των σαράντα πέντε ημερών που προβλέπεται στο σχέδιο νόμου ενέχει τον κίνδυνο ματαίωσης της δυνατότητας τιτλοποίησης περιουσιακών στοιχείων βραχυπρόθεσμης διάρκειας που συνδέονται με την πραγματική οικονομία, καθώς οι σχετικές απαιτήσεις θα έχουν ήδη αποπληρωθεί έως τη λήξη της.
- 3.1.7 Επίσης, οι νομικής φύσης διαβεβαιώσεις που η μεταβιβάζουσα οντότητα παρέχει στους δανειολήπτες κατά το άρθρο 16 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου μπορούν να αποτυπωθούν σε αυτό απλώς ως εγγυήσεις με ισχύ νόμου, χωρίς η μεταβιβάζουσα οντότητα να χρειάζεται να τις παρέχει σε κάθε μεμονωμένο δανειολήπτη ξεχωριστά. Πέραν τούτου, σημειώνεται ότι το άρθρο 16 του σχεδίου νόμου φαίνεται να αφορά τιτλοποιήσεις μέσω πραγματικής πώλησης. Ενόψει τούτου το συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να επανεξεταστεί, προκειμένου να αποτυπωθεί το γεγονός ότι δεν υφίσταται μεταβίβαση ή παράδοση ανοιγμάτων σύνθετων τιτλοποιήσεων ή τιτλοποιήσεων μέσω της σύστασης εμπιστευμάτων και, επομένως, ορισμένες από τις νομικές διαβεβαιώσεις δεν έχουν εφαρμογή στο συγκεκριμένο είδος τιτλοποίησης.
- 3.1.8 Οι διατάξεις του σχεδίου νόμου που αφορούν την πραγματική πώληση στην περίπτωση της παραδοσιακής τιτλοποίησης¹⁰ παρέχουν αρτιότατη προστασία του τύπου αυτού πώλησης. Παρόλο που η εν λόγω προστασία συγκαταλέγεται στις επικροτούμενες διατάξεις του σχεδίου νόμου, η δυνατότητα προσβολής της μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων εντός σύντομης προθεσμίας σε περίπτωση απάτης, κακής πίστης ή καταδολίευσης δανειστών παρέχεται ακόμη και από εκείνες τις έννομες τάξεις που παρέχουν ισχυρή προστασία στην πραγματική πώληση.
- 3.1.9 Σημειώνεται ότι το σχέδιο νόμου περιλαμβάνει διάταξη περί δυνατότητας καταχώρισης και εγγραφής της μεταβίβασης των δανείων και σχετικών εξασφαλίσεων, μεταξύ άλλων, στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου

⁹ Legge 130/1999 sulla cartolarizzazione dei crediti. Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 2 του νόμου 130/1999 περί τιτλοποιήσεων και καλυμμένων ομολογιών.

¹⁰ Βλ. άρθρο 21 του σχεδίου νόμου.

Παραλήπτη, χωρίς χρέωση¹¹. Αν και είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τέτοιου είδους τυπικές διαδικασίες δεν θα επιβαρύνουν τη μεταβιβάζουσα οντότητα ή την ΟΕΣΤ με επιπλέον έξοδα, δεν καθίσταται σαφές αν όλες ή μερικές μόνο οντότητες απαλλάσσονται από αυτά. Η αιτούσα αρχή θα μπορούσε να επανεξετάσει το σχέδιο νόμου προκειμένου να διευκρινίσει το σημείο αυτό.

- 3.1.10 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι είναι αρκετά σύνηθες τα κυπριακά πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν το ίδιο περιουσιακό στοιχείο ως εξασφάλιση για τη χορήγηση περισσότερων διευκολύνσεων στον ίδιο δανειολήπτη (πολλαπλή κάλυψη, γνωστή ως «cross-collateralisation»), ως επί το πλείστον ακίνητη περιουσία. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η μεταβιβάζουσα οντότητα προτίθεται να τιτλοποιήσει τμήμα μόνον του ανοίγμάτος της έναντι ορισμένων οφειλετών, μπορεί να υπάρξει περίπτωση συρροής νομικών δικαιωμάτων της εν λόγω οντότητας και της ΟΕΣΤ επί της ίδιας εξασφάλισης. Στις περιπτώσεις αυτές στις οποίες, για παράδειγμα, μεταβιβάζουσα οντότητα και ΟΕΣΤ ενδέχεται να ακολουθούν διαφορετική στρατηγική ανάκτησης, προτείνεται η αποφυγή αντιπαραθέσεων, καθυστερήσεων ή και αδράνειας στη μεταξύ τους σχέση. Η ομαλή λειτουργία των τιτλοποιήσεων στις οποίες ενδέχεται να συντρέχει πολλαπλή κάλυψη μπορεί να διασφαλιστεί α) με την ενσωμάτωση στο σχέδιο νόμου κανόνων διευθέτησης τέτοιων διαφορών στο πλαίσιο αναγκαστικής εκτέλεσης ή β) με την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων κατά την έναρξη της τιτλοποίησης μέσω της συνομολόγησης συμβατικών ρυθμίσεων μεταξύ των μερών.
- 3.1.11 Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης στις οποίες η ΚΤΚ μπορεί να χορηγήσει άδεια διαχειριστή θα πρέπει να έχουν συσταθεί στην Κύπρο¹². Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης δεν καλύπτει εταιρείες που έχουν συσταθεί σε άλλα κράτη μέλη, και τούτο λόγω της έλλειψης εναρμόνισης των κανόνων αδειοδότησης των διαχειριστών σε επίπεδο Ένωσης¹³. Διαχειριστές εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να συστήσουν εταιρεία περιορισμένης ευθύνης στην Κύπρο, προκειμένου να ασκήσουν δραστηριότητες διαχείρισης στην επικράτειά της. Εν προκειμένω η σχετική απόφαση των εταιρειών διαχείρισης μπορεί να συναρτάται προς την υποχρέωση των αντίστοιχων αδειοδοτημένων εταιρειών βάσει του σχεδίου νόμου να γνωστοποιούν στην ΚΤΚ τυχόν άμεσες ή έμμεσες μεταβολές στις ειδικές συμμετοχές τους, καθώς και προς τη δυνατότητα της ΚΤΚ να εγκρίνει ή όχι την άμεση ή έμμεση απόκτηση συμμετοχής¹⁴. Προτείνεται επομένως η επεξεργασία των προβλεπόμενων στο σχέδιο νόμου κριτηρίων βάσει των οποίων η ΚΤΚ μπορεί να μην εγκρίνει κατά περίπτωση την απόκτηση συμμετοχής, καθώς και η διευκρίνιση της έννοιας της αξιολόγησης όσον αφορά την καταλληλότητα των νέων μετόχων.
- 3.1.12 Σημειώνεται ακόμη ότι το σχέδιο νόμου παρέχει τη δυνατότητα θωράκισης έναντι πιθανής μείωσης των περιουσιακών στοιχείων της ΟΕΣΤ λόγω δικαιώματος συμψηφισμού του οφειλέτη¹⁵. Εν προκειμένω προβλέπει τον περιορισμό των επιπτώσεων του δικαιώματος του οφειλέτη να

11 Βλ. άρθρο 19 του σχεδίου νόμου.

12 Βλ. άρθρο 8 του σχεδίου νόμου.

13 Η αιτούσα αρχή θα μπορούσε να παρακολουθεί στενά την εξέλιξη της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο « Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on credit servicers, credit purchasers and the recovery of collateral» (COM(2018)135) (το κείμενο δεν είναι ακόμη διαθέσιμο στην ελληνική γλώσσα).

14 Βλ. άρθρο 12 του σχεδίου νόμου.

15 Βλ. άρθρο 17 του σχεδίου νόμου.

συμφηφίζει πιστωτικά υπόλοιπα που τηρεί στη μεταβιβάζουσα οντότητα με ανοίγματά του που περιλαμβάνονται στην τιτλοποίηση μέσω της δέσμευσης υπέρ της ΟΕΣΤ περιουσιακών στοιχείων ίσης τουλάχιστον αξίας με το ποσό που υπόκειται σε δικαίωμα συμφηφισμού. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, παρόλο που ο συμφηφισμός αποτελεί δικαίωμα και όχι υποχρέωση του οφειλέτη και στο βαθμό που αφορά ανοίγματα μεταβιβαζόμενα στο πλαίσιο τιτλοποίησης, ο διαχειριστής υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα περιστολής όταν γεννάται τέτοιο δικαίωμα κατά την τιτλοποίηση ή υφίσταται ήδη. Η κατά το σχέδιο νόμου υποχρέωση εξασφάλισης στο ακέραιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κίνδυνο συμφηφισμού πρόκειται να καταστήσει τις τιτλοποιήσεις εξαιρετικά αναποτελεσματικές για τις μεταβιβαζουσες οντότητες, μειώνοντας τα κίνητρα χρήσης τους ως εργαλείου χρηματοδότησης. Τα στοιχεία του ενεργητικού που δεσμεύονται προς αντιστάθμιση του κινδύνου συμφηφισμού στο πλαίσιο της τιτλοποίησης πρόκειται να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά προς αποκατάσταση τυχόν ζημίας των ομολογιούχων, χωρίς να θίγουν καθόλου τα δικαιώματα ή τη θέση των υποκειμένων οφειλετών. Έτσι, παρέχεται στους επενδυτές της τιτλοποίησης επιπλέον προστασία. Ωστόσο, αυτό μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα δαπανηρό, καθιστώντας την τιτλοποίηση μη συμφέρουσα οικονομικά τόσο για τις μεταβιβαζουσες οντότητες όσο και για τους επενδυτές. Σε άλλα κράτη μέλη αυτός ο τύπος προστασίας συνίσταται συνήθως σε έναν εμπορικό συμβιβασμό υπό τη μορφή δημιουργίας μερικού αποθεματικού που λαμβάνεται υπόψη στη συνολική διαβάθμιση και στα ασφάλιστρα κινδύνου, δηλαδή στο επιτόκιο των τίτλων έκδοσης της ΟΕΣΤ. Παρόλο που η λήψη μέτρων περιστολής ενδέχεται να είναι αναγκαία για την προστασία των ομολογιούχων, λειτουργεί αποτελεσματικότερα η ελευθερία των μεταβιβαζουσών οντοτήτων και των επενδυτών να συνάπτουν μεταξύ τους εμπορικές συμφωνίες καθορίζοντας το κατάλληλο επίπεδο προστασίας έναντι του κινδύνου συμφηφισμού που απαιτεί η κάθε συναλλαγή, χωρίς να βλάπτεται η οικονομική λειτουργία της εν γένει τιτλοποίησης στην κυπριακή αγορά. Για τους λόγους αυτούς προτείνεται η διαγραφή από το σχέδιο νόμου της παραγράφου 2 του άρθρου 17 σχετικά με την υποχρέωση της μεταβιβαζουσας οντότητας να εξασφαλίζει υπέρ της ΟΕΣΤ τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το δικαίωμα συμφηφισμού.

Εντούτοις, στην περίπτωση που στο πλαίσιο της τιτλοποίησης συνάπτεται εμπορική συμφωνία για την παροχή πρόσθετης εξασφάλισης από τη μεταβιβάζουσα οντότητα, η ΕΚΤ συνιστά την προστασία της αποτελεσματικότητας της συμφωνίας από τις συνέπειες τυχόν αθέτησης υποχρέωσης, αφερεγγυότητας ή αναδιάρθρωσης της μεταβιβαζουσας οντότητας. Τούτο θα διευκολύνει τη θέση των τιτλοποιημένων ανοιγμάτων εκτός του ελέγχου του μεταβιβαζόντος ιδρύματος και των πιστωτών του, ιδίως σε διαδικασίες πτώχευσης και αναγκαστικής διαχείρισης¹⁶.

3.1.13 Τέλος, όσον αφορά τη δομή της ΟΕΣΤ και την οριοθέτηση (ring-fencing) των στοιχείων του ενεργητικού της θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα πολλαπλών τιτλοποιήσεων από μία και μόνο ΟΕΣΤ. Το σχέδιο νόμου, σε συνδυασμό ίσως και με τροποποιήσεις άλλων νομοθετημάτων, θα μπορούσε να παράσχει εκ του νόμου προστασία σε διακριτά χαρτοφυλάκια στοιχείων του ενεργητικού τα οποία θα τιτλοποιούνται και θα τηρούνται από την ίδια ΟΕΣΤ για σκοπούς μείωσης των νομικών, διοικητικών και λογιστικών εξόδων που θα συνεπαγόταν η σύσταση νέας

¹⁶ Βλ. άρθρο 243 παράγραφος 5 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

ΟΕΣΤ για κάθε μεμονωμένη τιτλοποίηση. Το είδος αυτό προστασίας αποτυπώνεται, παραδείγματος χάριν, στο στοιχείο της τμηματοποίησης της τιτλοποίησης με βάση τον λουξεμβουργιανό νόμο του 2004 περί τιτλοποιήσεων, ιδίως στα άρθρα 5, 8, 33 και 62¹⁷.

3.2 *Ανάθεση νέων καθηκόντων στην ΚΤΚ*

3.2.1 Όπως σημειώνεται στην παράγραφο 1, το σχέδιο νόμου αναθέτει στην ΚΤΚ νέα καθήκοντα. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι η προτεινόμενη ανάθεση καθηκόντων σε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) εντός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 123 της Συνθήκης. Για τους σκοπούς της εν λόγω απαγόρευσης το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου¹⁸ ορίζει τις «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις», μεταξύ άλλων, ως «κάθε χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων».

Η διασφάλιση της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών συγκαταλέγεται στους βασικούς σκοπούς της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης και δεν πρέπει να καταστρατηγείται¹⁹. Επομένως, ο νόμος δεν πρέπει να αναθέτει στις ΕθνΚΤ τη χρηματοδότηση μέτρων για τα οποία είναι συνήθως αρμόδια τα κράτη μέλη και τα οποία, ως εκ τούτου, χρηματοδοτούνται από δημοσιονομικούς πόρους των τελευταίων και όχι από τις ΕθνΚΤ. Προκειμένου να αποφανθεί ως προς το τι συνιστά μορφή χρηματοδότησης υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων (δυνάμενη να μεταφραστεί ως χρηματοδότηση την οποία παρέχει κεντρική τράπεζα εκτός του πεδίου καθηκόντων κεντρικής τράπεζας), η εκάστοτε ΕθνΚΤ θα πρέπει να αξιολογεί κατά περίπτωση εάν το υπό ανάληψη καθήκον είναι καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον, δηλαδή καθήκον που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Με άλλα λόγια πρέπει να προβλέπονται επαρκή εχέγγυα που να διασφαλίζουν την αποσόβηση καταστρατηγήσεων του ως άνω σκοπού της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, ήτοι της διατήρησης της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών.

3.2.2 Στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει κατά την άσκηση των καθηκόντων του βάσει του άρθρου 27 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της Συνθήκης και του άρθρου 35.6 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»), και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ΕθνΚΤ εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπει η Συνθήκη, το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τέτοιου είδους εχέγγυα με τη μορφή κριτηρίων βάσει των οποίων καθορίζεται τι μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής μιας υποχρέωσης του δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 ή, με άλλα λόγια, τι αποτελεί κυβερνητικό καθήκον, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

¹⁷ Loi du 22 mars 2004 relative à la titrisation.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1993, για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 104 και 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης (ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1).

¹⁹ Το άρθρο 123 της Συνθήκης εξυπηρετεί επίσης τον στόχο της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών και ενισχύει την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών.

Πρώτον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και στις ΕθνΚΤ από τη Συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Πρόκειται κυρίως για καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 και στο άρθρο 128 παράγραφος 1 της Συνθήκης, καθώς και στα άρθρα 22 και 25.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Δεύτερον, δεδομένου ότι το άρθρο 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στις ΕθνΚΤ να εκτελούν και «λειτουργίες άλλες», δεν αποκλείονται αυτομάτως τυχόν νέα καθήκοντα, δηλ. καθήκοντα μη συνδεόμενα με όσα έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ. Πάντως, νέα καθήκοντα τα οποία αναλαμβάνει ορισμένη ΕθνΚΤ χωρίς να αποτελούν τυπικά καθήκοντα ΕθνΚΤ ή τα οποία ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων θα πρέπει να θεωρούνται κυβερνητικά.

Τρίτον, ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως μη τυπικού καθήκοντος ΕθνΚΤ ή ως καθήκοντος ασκούμενου σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων είναι ο αντίκτυπός του στη θεσμική και οικονομική ανεξαρτησία της εκάστοτε ΕθνΚΤ και την προσωπική ανεξαρτησία των μελών των οργάνων λήψεων αποφάσεών της.

Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες πτυχές:

- α) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί ανεπαρκώς διαχειρίσιμες συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, χωρίς κατ' ανάγκη να τα συμπληρώνει. Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων θα πρέπει να προβλέπονται ικανοποιητικές δικλείδες μετριασμού της. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, οδηγώντας στη δημιουργία μιας αλυσίδας παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται και από την άποψη της χρηματοδότησης των καθηκόντων αυτών.
- β) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς τη διάθεση πρόσθετων οικονομικών πόρων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και εάν μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.
- γ) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.
- δ) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί ουσιαστικούς οικονομικούς κινδύνους.
- ε) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, στο εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

3.2.3 Με βάση τα ως άνω κριτήρια στις ακόλουθες παραγράφους αξιολογείται αν τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ συνάδουν με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης.

3.2.3.1 *Σύνδεση καθηκόντων με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ βάσει της Συνθήκης και του καταστατικού του ΕΣΚΤ*

Οι εξουσίες που ανατίθενται στην ΚΤΚ με το σχέδιο νόμου δεν μπορούν να θεωρηθούν καθήκοντα που ανατίθενται στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ δυνάμει της Συνθήκης. Το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι οι εξουσίες που ανατίθενται στην ΚΤΚ όσον αφορά την εποπτεία των δραστηριοτήτων των ΟΕΣΤ και των διαχειριστών στοχεύουν στη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Κύπρο²⁰. Τα εν λόγω καθήκοντα σχετίζονται εν γένει με τη συμβολή του ΕΣΚΤ στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος κατά το άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης. Επιπλέον, όπως παλαιότερα επεσήμανε η ΕΚΤ²¹, το άρθρο 127 παράγραφος 6 της Συνθήκης επιτρέπει την ανάθεση καθηκόντων στην ΕΚΤ μόνο στους τομείς πολιτικής που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Έτσι, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου²² αναθέτει στην ΕΚΤ για σκοπούς προληπτικής εποπτείας το καθήκον να διασφαλίζει τη συμμόρφωση των σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων με τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία που επιβάλλει απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας στον τομέα των τιτλοποιήσεων. Η ανάθεση εποπτικών καθηκόντων στον τομέα των τιτλοποιήσεων που εκ της φύσεώς τους δεν αφορούν πρωτίστως την προληπτική εποπτεία, αλλά περισσότερο τις αγορές προϊόντων ή την προστασία των επενδυτών, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 127 παράγραφος 6 της Συνθήκης. Τα εποπτικά καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου δεν σχετίζονται, αυτά καθ'εαυτά, με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά περισσότερο με την αγορά τιτλοποιήσεων στην Κύπρο.

3.2.3.2 Άτυπα καθήκοντα ΕθνΚΤ

Η ανάθεση στην ΚΤΚ της εξουσίας να αντιτίθεται σε δραστηριότητες τιτλοποιήσεων, να τις ρυθμίζει και να τις εποπτεύει δεν μπορεί να θεωρηθεί σύνηθες καθήκον των κεντρικών τραπεζών της Ένωσης. Ένα μόνο κράτος μέλος έχει αναθέσει τέτοιου είδους εξουσίες στην κεντρική του τράπεζα²³. Ωστόσο, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι ο λόγος στον οποίο βασίζεται η ανάθεση των νέων καθηκόντων στην ΚΤΚ συνδέεται με το ευρύτερο φάσμα αρμοδιοτήτων της όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Κύπρο. Εν προκειμένω η ΕΚΤ θεωρεί ότι τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ συμπληρώνουν τις εποπτικές εξουσίες που αυτή ήδη διαθέτει όσον αφορά πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα και εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων και, κατ' επέκταση, συμβάλλουν στην ευρωστία της χρηματοπιστωτικής αγοράς και στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης στην αγορά²⁴ και, ως τέτοια, δεν αποτελούν καθήκοντα μη τυπικά για μια ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ.

3.2.3.3 Άσκηση καθηκόντων σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης

Η ΕΚΤ σημειώνει ότι το σχέδιο νόμου αναθέτει στην ΚΤΚ την αρμοδιότητα εποπτείας της δραστηριότητας ΟΕΣΤ και διαχειριστών και παρακολούθησης της συμμόρφωσής τους προς τις

²⁰ Βλ. άρθρο 31 του σχεδίου νόμου.

²¹ Βλ. παράγραφο 3 της γνώμης CON/2016/11.

²² Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).

²³ Πρόκειται για την Ουγγαρία. Στην Ιρλανδία η κεντρική τράπεζα είναι αρμόδια για την αδειοδότηση και την εποπτεία εταιρειών εξυπηρέτησης δανείων, ενώ στην Πορτογαλία η κεντρική τράπεζα είναι αρμόδια για την αδειοδότηση και την εποπτεία των επιχειρήσεων διαχείρισης κεφαλαίων τιτλοποίησης πιστωτικών απαιτήσεων.

²⁴ Βλ. παράγραφο 2.3.2 της γνώμης CON/2017/3.

προβλεπόμενες σε αυτό υποχρεώσεις. Η ΚΤΚ είναι ήδη η αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων. Τα νέα της καθήκοντα ως αρμόδια αρχής για την εφαρμογή και εκτέλεση του σχεδίου νόμου φαίνεται επομένως πως συμπληρώνουν τα υφιστάμενα καθήκοντά της και δεν εξυπηρετούν αποκλειστικά το συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων.

3.2.3.4 Βαθμός στον οποίο η άσκηση νέων καθηκόντων δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας

Η άσκηση των νέων καθηκόντων που αναθέτει στην ΚΤΚ το σχέδιο νόμου δεν φαίνεται να δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με άλλα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας της ίδιας.

3.2.3.5 Βαθμός στον οποίο η άσκηση νέων καθηκόντων είναι δυσανάλογη προς τις οικονομικές ή οργανωτικές δυνατότητες της ΚΤΚ

Κατ' επιταγή της αρχής της οικονομικής ανεξαρτησίας τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να στερούν από τις ΕθνΚΤ τους οικονομικούς πόρους που είναι απαραίτητοι για την άσκηση των σχετικών με το ΕΣΚΤ και των εθνικών τους καθηκόντων, από άποψη λειτουργική και οικονομική. Ακόμη, στο πλαίσιο της ανάθεσης συγκεκριμένων νέων καθηκόντων σε ορισμένη ΕθνΚΤ και προκειμένου να διασφαλίζεται η άσκησή τους κατά τρόπο που να μην επηρεάζει την επιχειρησιακή ή οικονομική της ικανότητα να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της, αυτή θα πρέπει να διαθέτει πρόσθετο προσωπικό και οικονομικούς πόρους²⁵. Εν προκειμένω σημειώνεται ότι το σχέδιο νόμου προβλέπει τη δυνατότητα της ΚΤΚ να εκδίδει οδηγίες, μεταξύ άλλων, για τα ετήσια εποπτικά ή λοιπά τέλη που μπορεί εκάστοτε να καθορίζει²⁶. Η ΚΤΚ θα πρέπει επίσης να μεριμνήσει για το αναγκαίο προσωπικό, το οποίο θα πρέπει να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα που αφορούν την αδειοδότηση της δραστηριότητας τιτλοποιήσεων, την εποπτεία ΟΕΣΤ και διαχειριστών και την εκτέλεση του σχεδίου νόμου, προκειμένου να διασφαλίζει ότι η ανάληψη των νέων αυτών καθηκόντων δεν θα επηρεάσει την ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της και τα εποπτικά καθήκοντα που ήδη διαθέτει²⁷.

3.2.3.6 Βαθμός στον οποίο η άσκηση νέων καθηκόντων συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ υπό το φως της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας

Δεδομένης της συμπληρωματικότητας των νέων καθηκόντων της ΚΤΚ με τις εξουσίες που αυτή ήδη διαθέτει, ιδίως στον τομέα της εποπτείας πιστωτικών ιδρυμάτων, χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων, τα νέα καθήκοντα φαίνεται να συνάδουν με το θεσμικό της πλαίσιο. Επίσης, η άσκηση των νέων καθηκόντων δεν φαίνεται να δημιουργεί προβληματισμούς ως προς τη λογοδοσία ή την προσωπική και θεσμική ανεξαρτησία.

3.2.3.7 Βαθμός στο οποίο η άσκηση νέων καθηκόντων εγκυμονεί ουσιαστικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους

Το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι η ΚΤΚ και οι σύμβουλοι ή λειτουργοί της δεν ευθύνονται σε περίπτωση αγωγής αποζημίωσης ή άλλης σχετικής νομικής διαδικασίας αναφορικά με πράξεις ή

²⁵ Βλ. παραγράφους 2.1 και 2.2 της γνώμης CON/2011/30.

²⁶ Βλ. άρθρο 37 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου.

²⁷ Βλ. παραγράφους 2.1 και 2.2 της γνώμης CON/2011/30.

παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων που τους ανατίθενται βάσει του σχεδίου νόμου ή οδηγιών που εκδίδονται δυνάμει αυτού, εκτός αν αποδειχθεί ότι συντρέχει το στοιχείο της κακής πίστης ή της βαριάς αμέλειας. Η άσκηση των νέων καθηκόντων δεν φαίνεται, ως εκ τούτου, να εγκυμονεί υπερβολικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ.

3.2.3.8 Βαθμός στον οποίο η άσκηση νέων καθηκόντων εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΚΤΚ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία

Η άσκηση των καθηκόντων που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου δεν φαίνεται να εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της σε δυσανάλογο πολιτικό κίνδυνο ούτε και να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία.

3.2.4 Συμπέρασμα όσον αφορά τη συμβατότητα του σχεδίου νόμου με τις σχετικές για την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης διατάξεις

Η ΕΚΤ θεωρεί ότι τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου αποτελούν νέα καθήκοντα. Εντούτοις, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι ο λόγος της συγκεκριμένης ανάθεσης καθηκόντων συνδέεται με το ευρύτερο φάσμα αρμοδιοτήτων της όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Κύπρο και φαίνεται πως τα καθήκοντα αυτά συμπληρώνουν τις υφιστάμενες εποπτικές εξουσίες της επί πιστωτικών ιδρυμάτων, χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και εταιρειών εξαγοράς απαιτήσεων. Η χρηματοδότηση των νέων καθηκόντων της ΚΤΚ συνάδει κατ' αρχήν με τις διατάξεις του άρθρου 123 της Συνθήκης για την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης. Είναι σημαντικό, πάντως, οι κυπριακές αρχές να διασφαλίσουν την επάρκεια πόρων της ΚΤΚ για σκοπούς εκτέλεσης των νέων καθηκόντων της, έτσι ώστε να μην επηρεάζεται η ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 4 Απριλίου 2018.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI